

Sygn. akt I Ca 96/16

WYROK

WIMIENIURZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Iwona Podwójniak

po rozpoznaniu w dniu 23 marca 2016 roku w Sieradzu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Z.

przeciwko J. P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli z dnia 3 grudnia 2015 roku – sygn. akt I C 616/15 upr.

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- a) uchyla w pkt 1. rozstrzygnięcie ponad zasądzenie kwoty 424,62 zł z ustawowymi odsetkami: od kwoty 51,01 zł od dnia 22 stycznia 2015 roku oraz od kwoty 373,61 zł od dnia 21 lutego 2015 roku do dnia zapłaty i w tym zakresie postępowanie umarza;
- b) dotychczasowy pkt 2 oznacza jako pkt 3;
- c) dotychczasowy pkt 3 oznacza jako pkt 4;
- d) po pkt 1 dodaje pkt 2 w brzmieniu: „umarza postępowanie w części, w której pierwotne powództwo zostało cofnięte ze zrzeczeniem się roszczenia, tj. ponad kwotę 760,87 zł z ustawowymi odsetkami, a w pozostałym zakresie pierwotnie zgłoszone żądanie oddala”;

II. oddala apelację w pozostałej części.

Sygn. akt I Ca 96/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 11 maja 2015 roku powód Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Z. żądał zasądzenia od pozwanego J. P. kwoty 2 357,51 zł z ustawowymi odsetkami z tytułu zaległości w opłatach za dostawę wody i ścieków.

Sąd w dniu 15 maja 2015 roku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, uwzględniając powództwo w całości.

W sprzeciwie pozwany, wnosząc o oddalenie powództwa, podniósł zarzut spełnienia świadczenia, nieprawidłowego zarachowania dokonywanych przez niego wpłat oraz braku podstaw dla naliczenia opłat w wysokości dochodzonej pozwem z uwagi na wadliwe wykonanie usługi naprawy sieci wodociągowej, co skutkowało wyciekami wody do gruntu i bezzasadnym zawyżeniem rachunków za wodę.

W odpowiedzi na sprzeciw powód ograniczył powództwo do kwoty 1 518,02 zł z uwagi na dokonane przez pozwanego wpłaty. W kolejnym piśmie powód dalej ograniczył żądanie, tym razem do kwoty 760,88 zł tytułem należności głównej i 124,08 zł tytułem skapitalizowanych odsetek od faktur objętych pozwem a zapłaconych po wytoczeniu powództwa.

W piśmie z dnia 5 listopada 2015 roku powód przedłożył rozliczenie wpłat pozwanego dokonanych w okresie od 20 maja 2014 roku do 2 listopada 2015 roku, wskazując, że w zakresie faktur objętych pozwem do uregulowania pozostała część faktury (...) co do kwoty 51,01 zł oraz cała faktura (...) na kwotę 373,61 zł. Ponadto do zapłaty pozostała kwota 124,08 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek od faktur objętych pozwem a zapłaconych po wytoczeniu powództwa. Jednocześnie powód wskazał, że pozwany zalega z zapłatą należności z faktur wystawionych w okresie od dnia 27 maja 2015 roku do dnia 24 września 2015 roku na łączną kwotę 1 932,89 zł.

Po ostatecznym sprecyzowaniu żądania powód domagał się od pozwanego zapłaty kwoty 2 357,51 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 51,01 zł od dnia 22 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty, od kwoty 373,61 zł od dnia 21 lutego 2015 roku do dnia zapłaty, od kwoty 465,11 zł od dnia 18 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty, od kwoty 374,38 zł od dnia 15 lipca 2015 roku do dnia zapłaty, od kwoty 410,21 zł od dnia 19 sierpnia 2015 roku do dnia zapłaty, od kwoty 346,93 zł od dnia 17 września 2015 roku do dnia zapłaty, od kwoty 336,26 zł od dnia 16 października 2015 roku do dnia zapłaty oraz kwoty 124,08 zł tytułem skapitalizowanych odsetek od faktur objętych pozwem a zapłaconych po wytoczeniu powództwa.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 3 grudnia 2015 roku Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli zasądził od pozwanego J. P. na rzecz powoda Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Z. kwotę 2 481,59 zł z ustawowymi odsetkami jak w pkt 1 oraz koszty procesu w kwocie 717 zł (pkt 2).

Rozstrzygnięcie zapadło po następujących ustaleniach i wnioskach.

Pozwany J. P. jest współwłaścicielem nieruchomości położonej w Z. przy ul. (...) i został ustanowiony jej zarządcą.

Pozwany zawarł z powodem umowę na dostawę wody i odbiór ścieków do posesji. Rozliczenie miało następować w okresie miesięcznym według wskazań wodomierza. Kwota należności wynikała z wystawionych przez powoda faktur VAT.

Dalej Sąd powołał wszystkie faktury, terminy płatności, wielkość i termin dokonanych przez pozwanego poszczególnych wpłat.

W oparciu o powyższe Sąd pierwszej instancji wskazał, że powództwo jest uzasadnione.

Pozwany przedstawił jedynie trzy dowody wpłat dotyczących okresu objętego pozwem. Jednak analiza tych dowodów nie pozwala ustalić, których okresów rozliczeniowych (których faktur) dotyczą. W takim stanie rzeczy zgodnie z przepisem art. 451 § 2 i 3 k.c. wierzyciel mógł otrzymane wpłaty zaliczyć w dowolny sposób, w szczególności na poczet długów najdalej wymagalnych.

W pozostałym zakresie pozwany nie przedstawił dowodów na wykonanie zobowiązań dochodzonych pozwem a dotyczących faktur wystawionych w okresie od grudnia 2014 roku do stycznia 2015 roku oraz od maja do września 2015 roku, których łączna zaległość wynosi 2 357,51 zł.

W myśl przepisu art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. pozwany winien udowodnić fakty, z których wywodzi skutki prawne – fakt nieistnienia lub wykonania zobowiązania w zakresie objętym żądaniem pozwu.

Wbrew zarzutom pozwanego, powód udowodnił istnienie zobowiązania, a także precyzyjnie wyjaśnił sposób zarachowania otrzymanych od pozwanego wpłat.

Zarzut pozwanego nieprawidłowego zaliczania dokonanych wpłat nie jest uzasadniony – powód zaliczał wpłaty zgodnie z oświadczeniem zawartym w dokumencie wpłaty, a przy braku wskazania – na poczet długu najdalej wymagalnego.

W zakresie, w jakim pozwany nie wykonał zobowiązania pieniężnego powód może od niego żądać zapłaty zgodnie z treścią art. 353 § 1 k.c. w zw. z art. 354 § 1 k.c.

Sposób wyliczenia zaległości oraz zarachowania otrzymanych wpłat został szczegółowo wskazany w pismach procesowych powoda. Pozwany ogólnikowo kwestionował wyliczenia, ale w braku wskazania konkretnych błędów, Sąd nie miał możliwości ich merytorycznej weryfikacji. W ocenie Sądu wyliczenia powoda nie zawierają błędów rachunkowych.

Od należności przeterminowanych powód miał prawo naliczyć odsetki na podstawie art. 481 k.c. Także w tym zakresie pozwany nie przedstawił dowodów na nieprawidłowość wyliczeń.

Chybiony jest zarzut braku podstaw dla naliczenia opłat z uwagi na wadliwe wykonanie usługi naprawy sieci wodociągowej, co skutkowało wyciekami wody do gruntu i bezzasadnym zawyżeniem rachunków za wodę.

Żądanie pozwu nie dotyczyło faktury z tytułu usługi naprawy ani też faktury za okres rozliczeniowy, w którym awaria nastąpiła. Pozwany nie sprecyzował i nie określił kwot ewentualnie nienależnie spełnionych na rzecz powoda i nie zgłosił w tym zakresie zarzutu potrącenia. Poza tym zarzut potrącenia nie nadawałby się do rozpoznania w postępowaniu uproszczonym i pozostawałby bez wpływu na treść rozstrzygnięcia.

Z tych przyczyn powództwo zostało uwzględnione w całości.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację złożył pozwany. Wniósł o „uchylenie wyroku w całości lub ponowne rozpatrzenie przez Sąd Rejonowy”. Zaskarżył „przyjęte ustalenia sądu co do faktów i okoliczności sprawy”. Wskazał, że w postępowaniu uproszczonym przepisy prawa zabraniają zmiany roszczenia w trakcie procesu. „Powód żądał zapłaty na kwotę 2 357,51 zł, a sąd orzekł 2 481,59 zł”.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że sąd bezkrytycznie wziął pod uwagę wszystkie dokumenty i fakty przedstawione przez powoda, natomiast co do faktów i dokumentów przedstawionych przez pozwanego, to stwierdził, że nie będzie się nimi zajmował.

Zarzucił, że żeby prawidłowo rozstrzygnąć spór, to sąd powinien uwzględnić przyczynę powstania zobowiązań – a była nią awaria w lutym 2014 roku polegająca na wycieku wody, która została nienależycie naprawiona przez pracowników powoda.

Dalej apelujący powołał okoliczność nierówności stron – jego słabszą pozycję wobec powoda oraz brak wsparcia finansowego ze strony miasta dla kamienicy, którą zarządza i co do której dysponuje bardzo ograniczonymi środkami na remonty i renowacje.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja jest uzasadniona w części.

Mianowicie jest uzasadniona w zakresie, w jakim oparta została na zarzucie naruszenia przepisu art. 505⁴ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem w postępowaniu uproszczonym zmiana powództwa nie jest dopuszczalna. Tymczasem w

niniejszej sprawie taka niedopuszczalna zmiana powództwa nastąpiła i sąd pierwszej instancji rozstrzygnął również o tej części powództwa, która była wynikiem takiej niedopuszczalnej zmiany. Został naruszony przepis art. 505⁴ § 1 k.p.c. i to naruszenie miało wpływ na wynik sprawy – sąd pierwszej w sposób nieuprawniony zasądził roszczenie w zakresie, w jakim nie było podstaw dla jego rozpoznania. Takiej oceny nie zmienia i nie może zmieniać okoliczność, że wielkość roszczenia po jego zmianie w zasadzie odpowiadała kwocie pierwotnie zgłoszonego oraz argumenty odnoszące się do względów ekonomii procesowej. Przepis art. 505⁴ § 1 k.p.c. ma kategoryczne brzmienie. Odwołująca się do zasady ekonomii procesowej wykładnia celowościowa dopuszczająca zmianę powództwa – również tak jak w niniejszej sprawie o zapłatę za dalsze okresy niepłacenia za wodę i ścieki – po prostu byłaby sprzeczna z literalnym brzmieniem przepisu art. 505⁴ § 1 k.p.c.

Zakaz przedmiotowej zmiany powództwa jest zakazem bezwzględny, co oznacza, że dotyczy zarówno zmiany żądania, jak i zmiany podstawy faktycznej żądania zgłoszonego w pozwie. W konsekwencji należy też przyjąć, że czynność procesowa powoda zmierzająca do przedmiotowej zmiany powództwa jest bezskuteczna nawet wtedy, gdy nowe żądanie nadaje się również do rozpoznania w postępowaniu uproszczonym. W sprawach o świadczenie powtarzające się nie można również rozszerzyć żądania pozwu za dalsze okresy.

Powyższe nie dotyczy natomiast ograniczenia żądania (częściowego cofnięcia powództwa).

W konsekwencji takiego wyводу – w części, w której sąd pierwszej instancji rozstrzygnął roszczenie w zakresie, w którym zostało ono rozszerzone – orzeczenie podlega uchyleniu wraz z umorzeniem w tej części postępowania, o czym orzeczono na podstawie art. 386 § 3 k.p.c. w zw. z art. 355 § 2 k.p.c. Powyższe dotyczy zasądzenia roszczenia ponad kwotę 424,62 zł z ustawowymi odsetkami: od kwoty 51,01 zł od dnia 22 stycznia 2015 roku oraz od kwoty 373,61 zł od dnia 21 lutego 2015 roku do dnia zapłaty. Ostatecznie z pierwotnego żądania pozwu należna jest kwota 424,62 zł, co w sposób jednoznaczny wynika ze wskazania powoda – k. 58 akt. Powyższe określa rozstrzygnięcie jak w pktcie I a).

Z pierwotnie dochodzonej kwoty powód cofnął powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia ponad kwotę 760,87 zł z odsetkami (k. 55). W tym więc zakresie rozstrzygnięcie winno polegać na umorzeniu postępowania, na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. Następnie – o czym była mowa – sam powód wskazywał jedynie na zasadność kwoty 424,62 zł. Z uwagi na to, że w tym zakresie nie złożył oświadczenia o cofnięciu powództwa, a ponad kwotę 424,62 zł pierwotne powództwo nie ma podstaw – w uwagi na wykonanie zobowiązania także w tej części – w tym zakresie powództwo zostało oddalone.

Takie wywody skutkują zmianę wyroku sądu pierwszej instancji – jak w pktcie I d).

Powyższe pozostaje jednak bez wpływu na rozstrzygnięcie o kosztach procesu, które należało pozostawić bez zmian, ponieważ ograniczenie pierwotnego żądania przez powoda było efektem wpłat dokonywanych przez pozwanego w toku procesu, co dla celów ocen w zakresie orzekania o kosztach jest równoznaczne z przegraniem pozwanego.

Natomiast w pozostałej części apelacja nie ma podstaw.

W kwestii zarzutu, że „przyczyną tego wszystkiego” było nienależyte wykonanie usługi usunięcia awarii, to w całej rozciągłości należy podzielić stanowisko sądu pierwszej instancji ze wszystkimi argumentami wskazanymi w uzasadnieniu wyroku. Podstawą roszczeń powoda był określony tytuł prawny i niewykonanie z tego stosunku prawnego zobowiązania przez pozwanego, czego w istocie rzeczy on sam nie kwestionował. Pretensje pozwanego dotyczące nienależytego wykonania usługi naprawy awarii, w sytuacji w której nie kwestionował wskazań urządzeń pomiarowych (k. 48 odwr.), w niniejszym procesie nie mogły odnieść skutku. Ich procesowym wyrazem mógł być jedynie zarzut potrącenia, którego pozwany po pierwsze nie zgłosił, a po drugie – jak stanowi przepis art. 505⁴ § 2 k.p.c. – zarzut potrącenia jest dopuszczalny, jeżeli roszczenia nadają się do rozpoznania w postępowaniu uproszczonym.

Pozostałe zarzuty apelacji także nie mogą odnieść skutku, ponieważ albo są bardzo ogólne, przez co nie jest możliwe w ogóle jakiegokolwiek ich rozważenie, albo pozostają poza prawnym znaczeniem dla rozstrzygnięcia. W ich zatem zakresie apelację należało oddalić – w oparciu o przepis art. 385 k.p.c.